

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради № 1
від 28 серпня 2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом № 68 від 31 серпня 2026 року

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ, ПРОТИДІЮ І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД РІЗНИХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА, ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ ТА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

**У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ “ЛІЦЕЙ №11”
КАМ’ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

м. Кам'янське
2026

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це Положення визначає організаційні засади функціонування системи запобігання протидію і порядок захисту дітей від різних форм насильства, жорстокого поводження, зокрема булінгу (цькування) у КЗ «Ліцей №11» КМР (далі – заклад освіти), порядок здійснення профілактичної роботи, організації взаємодії учасників освітнього процесу, своєчасного виявлення, повідомлення та реагування на випадки насильства, застосування заходів виховного впливу, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, а також забезпечення безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища.

Дане Положення встановлює єдині підходи до організації роботи із запобігання, протидії та порядку захисту дітей від різних форм насильства, жорстокого поводження, зокрема булінгу (цькування), визначає основні напрями діяльності, механізми взаємодії та відповідальність учасників освітнього процесу в межах компетенції закладу освіти.

Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу, а також інших осіб, які перебувають або залучаються до освітнього процесу відповідно до законодавства України.

Положення застосовується під час організації роботи щодо запобігання та протидії фізичному, психологічному, економічному, сексуальному насильству, булінгу (цькуванню), кібербулінгу, кібернасильству, дискримінації, приниженню честі й гідності, переслідуванню, домашньому насильству (в межах повноважень закладу освіти) та іншим проявам насильницької поведінки.

Метою цього Положення є створення та забезпечення функціонування у закладі освіти ефективної системи запобігання та протидії насильству, жорсткому поводженню з дітьми, булінгу (цькування), захист прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, формування безпечного освітнього середовища, своєчасне реагування на випадки насильства, надання необхідної допомоги постраждалим особам, запобігання повторному вчиненню насильства та формування культури ненасильницької взаємодії.

Основними *завданнями* цього Положення є:

- створення та підтримання безпечного освітнього середовища;
- організація системної профілактичної роботи щодо запобігання насильству та жорсткому поводженню з дітьми;
- формування в учасників освітнього процесу культури поваги до прав людини, ненасильницької поведінки, толерантності та взаємної відповідальності;

- своєчасне виявлення факторів ризику, ознак насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- визначення єдиного механізму повідомлення про можливі випадки насильства;
- забезпечення своєчасного реагування на повідомлення про випадки насильства;
- визначення порядку взаємодії закладу освіти із суб'єктами реагування;
- забезпечення психологічної, соціально-педагогічної, правової та іншої необхідної допомоги постраждалим особам;
- визначення порядку застосування заходів виховного впливу;
- здійснення моніторингу ефективності реалізації заходів щодо запобігання та протидії насильству.

Діяльність закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми ґрунтується на таких *принципах*:

- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- пріоритет прав, свобод і законних інтересів дитини;
- верховенство права та законність;
- повага до честі, гідності, життя і здоров'я людини;
- недискримінація за будь-якими ознаками;
- рівність прав і можливостей;
- забезпечення права дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості;
- конфіденційність та захист персональних даних;
- своєчасність реагування;
- недопущення повторної травматизації постраждалих осіб;
- партнерська взаємодія закладу освіти, сім'ї, органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів реагування;
- особистісно орієнтований підхід до кожної дитини;
- розвиток соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерна рівність;
- участь учасників освітнього процесу у створенні безпечного освітнього середовища;
- невідворотність реагування на кожен випадок насильства.

У закладі освіти забезпечується *функціонування комплексної системи* запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, яка передбачає:

- організацію профілактичної роботи;
- створення умов для своєчасного виявлення ознак насильства та факторів ризику;

- функціонування механізму подання та реєстрації повідомлень про можливі випадки насильства;
- своєчасне реагування на повідомлення відповідно до вимог законодавства;
- діяльність комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми;
- застосування заходів виховного впливу.
- психологічний і соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу;
- взаємодію із суб'єктами реагування;
- здійснення моніторингу ефективності реалізації заходів щодо запобігання та протидії насильству.

Положення є обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього процесу. Порушення вимог цього Положення тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства України та локальних нормативних актів закладу освіти.

Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України та інших нормативно-правових актів, що регулюють питання забезпечення прав дитини, створення безпечного освітнього середовища, запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми, булінгу (цькуванню), дискримінації та іншим проявам насильницької поведінки.

Правовою основою цього Положення є: Конституція України, Конвенція ООН про права дитини, Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; Постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», від 19 листопада 2025 року № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми», від 01 червня 2020 року № 585 «Про затвердження Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження»; Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961 «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу», Порядком реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженим

наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961, Порядком застосування заходів виховного впливу, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961.

У разі внесення змін до законодавства України або прийняття нових нормативно-правових актів, що регулюють питання забезпечення безпечного освітнього середовища, запобігання та протидії насильству, жорсткому поводженню з дітьми та булінгу (цькуванню), заклад освіти забезпечує приведення цього Положення у відповідність до вимог чинного законодавства.

У випадках, не врегульованих цим Положенням, заклад освіти керується Конституцією України, законами України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють питання захисту прав дитини, створення безпечного освітнього середовища та запобігання і протидії насильству.

Розділ І

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Працівник навчального закладу – особа, яка працює в навчальному закладі згідно з трудовою угодою або за контрактом.

Дитина – особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше.

Дитинство - період розвитку людини до досягнення повноліття.

Особа, уповноважена представляти дитину, тобто законний представник – це батьки або усиновлювачі дітей. Особи, позбавлені батьківських прав перестають бути законними представниками дітей. Прийомні батьки як і батьки-вихователі є законними представниками прийомних дітей і діють без спеціальних на те повноважень як опікуни або піклувальники. У разі відсутності в дитини батьків (усиновлювачів) їхніми законними представниками можуть бути й опікуни (малолітніх дітей) та піклувальники (неповнолітніх дітей).

Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з законних представників дитини. Проте якщо між батьками дитини немає згоди, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або в суді.

Жорстоке поводження з дитиною - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Види насильства :

- **економічне насильство** - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

- **психологічне насильство** - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

- **сексуальне насильство** - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

- **фізичне насильство** - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Забезпечення найкращих інтересів дитини - дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах - дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю, перебуванням у конфлікті із законом, залученням до найгірших форм дитячої праці, залежністю від психотропних речовин та інших видів залежності, жорстоким поводженням, зокрема домашнім насильством, ухилянням батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставинами стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо, що встановлено за результатами оцінки потреб дитини.

Особа, відповідальна за Інтернет – працівник навчального закладу, призначений його керівником для контролю за користуванням дітьми мережею Інтернет на території школи та їх безпеку під час такого користування.

Особисті дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг

з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Сторони безпечного освітнього середовища – це всі учасники освітнього процесу у навчальному закладі, та особи, які забезпечують функціонування такого навчального закладу.

Булінг (цькування) - психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Кривдник – учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника цього колективу.

Постраждала особа – учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство.

Свідок – особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства.

Учасники колективу – здобувачі освіти, працівники закладу освіти та інші особи, залучені до освітнього процесу.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу.

Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом дванадцяти місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня вчинення першого випадку насильства незалежно від наявності повідомлення та/або його реєстрації.

Види насильства:

- **фізичне насильство** (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити);

- **психологічне насильство** (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні);

- **економічне** (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

- **сексуальне** (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

- **домашнє насильство в межах повноважень закладу освіти** це виявлення, фіксація, припинення та інформування про факти фізичного, психологічного, сексуального чи економічного насильства стосовно дитини чи працівників, які здійснюються в сім'ї або в межах місця проживання, у межах обов'язків, покладених на заклади освіти законодавством;

- **дискримінація** - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними;

- **переслідування** це нав'язлива поведінка щодо особи, яка викликає страх;

- **приниження честі та гідності** це слова, дії, які завдають шкоди самоповазі людини;

- **кібернасильство** (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв) - систематичне цькування та вчинення насильства за допомогою засобів електронної комунікації.

Види кібернасильства:

Сталкінг (переслідування)— це залучення до небажаного спілкування чи навмисне інформування людини про те, що за нею ведеться нагляд, щоб викликати страх за свою безпеку.

Секстинг - це добровільний обмін між дітьми власними фото-, відео- та текстовими матеріалами інтимного характеру, із застосуванням сучасних засобів зв'язку.

Сексторшен — це налагодження незнайомцями довірливих стосунків в інтернеті з дитиною з метою отримання приватних матеріалів,

інтимних фото чи/або відео, шантажування ними та вимагання грошей чи додаткових матеріалів.

Онлайн-грумінг — це побудова дорослим/ групою дорослих осіб довірливих стосунків з дитиною (підлітком) з метою сексуального насильства онлайн чи у реальному житті.

Продукція порнографічного характеру – будь-які матеріальні об'єкти, предмети, друкована, аудіо-, відеопродукція, в тому числі реклама, повідомлення та матеріали, продукція засобів масової інформації, електронних засобів масової інформації, змістом яких є детальне зображення анатомічних чи фізіологічних деталей сексуальних дій чи які містять інформацію порнографічного характеру.

Програма для дитини або іншої особи, яка вчинила булінг (цькування) - комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки особи, яка вчинила булінг (цькування), формування у неї нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків.

Програма для дитини або іншої особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком - комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком, здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках.

Колектив - група з двох або більше осіб, які об'єднані (організовані) відповідно до законодавства з метою здобуття освіти, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах.

Батьківські зустрічі (збори) - це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.

Консультації з батьками - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.

Педагогічний консиліум - форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом

Розділ II

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ

Метою функціонування системи запобігання та протидії насильству і жорстокому поводженню з дітьми у закладі освіти є створення безпечного, інклюзивного, психологічно комфортного та дружнього до дитини освітнього середовища, забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, своєчасне виявлення, попередження та припинення будь-яких проявів насильства, надання необхідної допомоги постраждалим особам, здійснення заходів виховного впливу щодо кривдників, недопущення повторення випадків насильства та формування культури взаємної поваги, відповідальності й ненасильницької поведінки.

2.1. Основними *завданнями* системи запобігання та протидії насильству є:

2.1.1. Створення та підтримання безпечного освітнього середовища;

2.1.2. Реалізація державної політики у сфері захисту прав дитини, що полягає у:

- забезпеченні найкращих інтересів дитини - дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я;

- розвитку сімейних форм виховання (прийомна сім'я, створення будинків сімейного типу, опіка над дитиною);

- створенні безпечного середовища.

2.2. Формування у здобувачів освіти, працівників закладу освіти та батьків нетерпимого ставлення до будь-яких проявів насильства через:

- просвітницьку діяльність (проведення тренінгів, бесід, класних годин, щодо попередження булінгу та жорстокого поводження);

- навчання правилам безпеки (формувати у дітей та дорослих навичок мирного вирішення конфліктів і запобігання агресії);

- оперативне реагування (оперативне реагування на заяви про випадки насильства та вчасне інформування відповідних служб (поліцію, батьків, службу у справах дітей);

- забезпечення допомоги здобувачам освіти, які постраждали від жорстокого поводження.

2.3. Організація системної профілактичної роботи щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

2.4. Своєчасне виявлення факторів ризику та ознак насильства.

2.5. Забезпечення функціонування доступного механізму повідомлення про можливі випадки насильства.

2.6. Забезпечення своєчасного реагування на повідомлення відповідно до вимог законодавства.

2.7. Захист прав і найкращих інтересів дітей, які постраждали від насильства, шляхом, забезпечення безпеки найкращих інтересів учнів, своєчасного виявлення потреб дитини та надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки.

2.8. Забезпечення психологічної, соціально-педагогічної, правової та іншої необхідної допомоги учасникам освітнього процесу.

2.9. Визначення та реалізація заходів виховного впливу щодо осіб, які вчинили насильство (індивідуальні профілактичні бесіди, консультації; робота з батьками).

2.10. Здійснення моніторингу ефективності реалізації заходів щодо запобігання та протидії насильству шляхом аналізу результатів профілактичної роботи (анкетування учнів, батьків та педагогів).

2.11. Координація взаємодії закладу освіти із суб'єктами реагування на випадки насильства, що полягає у забезпеченні взаємодії адміністрації, педагогічних працівників, психологічної служби та батьків та своєчасного інформування відповідних служб.

2.12. Система запобігання та протидії насильству в закладі освіти, яка спрямована на визначення та усунення причин і умов, що можуть сприяти виникненню насильства.

2.13. Своєчасне виявлення проявів насильства та потенційних ризиків його виникнення через проведення анкетування та спостереження за поведінкою і взаємовідносинами учнів.

2.14. Реалізацію комплексу організаційних, інформаційно-просвітницьких, виховних, психологічних, соціально-педагогічних та інших заходів щодо запобігання насильству через проведення тематичних заходів, бесід, тижнів, інтерактивних занять.

2.15. Формування безпечного освітнього середовища, що полягає у створенні безпечних умов для навчання, а також формування в учнів навичок безпечної поведінки та взаємоповаги.

2.16. Забезпечення взаємодії між учасниками освітнього процесу, батьками та суб'єктами реагування через індивідуальні бесіди, батьківські збори та спільні профілактичні заходи.

2.17. Запобігання повторним випадкам насильства, що забезпечується профілактичною роботою з учасниками конфлікту та психологічним супроводом постраждалих дітей.

2.18. Забезпечення права кожної дитини на навчання в безпечному освітньому середовищі та створення умов для навчання без насильства, булінгу.

2.19. Діяльність закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству ґрунтується на таких *принципах*, як забезпечення найкращих інтересів дитини:

- повага до честі, гідності, життя та здоров'я людини;
- верховенство права та законність, що включає просвітницькі заходи для ознайомлення учнів з їхніми правами та обов'язками, а також про відповідальність за правопорушення;
- недискримінація за будь-якими ознаками, що включає заходи протидії дискримінації, формування толерантного відношення, поваги до індивідуальності;
- рівність прав і можливостей;
- забезпечення права дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості;
- проведення індивідуальних бесід, консультацій;
- особистісно орієнтований підхід до кожної дитини;
- розвиток соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- ненасильницька поведінка в міжособистісних відносинах;
- партнерська взаємодія закладу освіти, сім'ї та інших суб'єктів реагування;
- участь учасників освітнього процесу у створенні безпечного освітнього середовища;
- конфіденційність і захист персональних даних;
- своєчасність реагування;
- недопущення повторної травматизації постраждалих осіб;
- невідворотність реагування на кожен випадок насильства.

2.20. Основними *напрямами діяльності* закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству є:

- організація системної профілактичної роботи;
- виявлення проявів та ознак насильства;
- своєчасне реагування на повідомлення про випадки насильства;
- застосування заходів виховного впливу;
- психологічний і соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу;
- проведення інформаційно-просвітницької роботи;
- взаємодія із суб'єктами реагування;
- моніторинг ефективності реалізації заходів щодо запобігання та протидії насильству;
- удосконалення системи забезпечення безпечного освітнього середовища;

- запобігання та протидія насильству у закладі освіти здійснюються на постійній основі та є невід'ємною складовою освітнього процесу, управлінської діяльності, виховної роботи, діяльності психологічної служби, соціально-педагогічного супроводу, роботи класних керівників та класоводів, учнівського самоврядування, взаємодії з батьками (іншими законними представниками) здобувачів освіти та співпраці із суб'єктами реагування на випадки насильства.

Розділ III

3.1. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ

Система запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми у закладі освіти є складовою системи забезпечення безпечного освітнього середовища та функціонує на постійній основі.

Організація роботи здійснюється відповідно до законодавства України, цього Положення та інших локальних нормативних актів закладу освіти.

3.1.1 Система запобігання та протидії насильству в закладі освіти *передбачає*:

- планування та організацію профілактичної роботи;
- створення безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- виявлення факторів ризику та ознак насильства;
- забезпечення функціонування механізму повідомлення про можливі випадки насильства;
- реєстрацію та облік повідомлень;
- своєчасне реагування на випадки насильства;
- діяльність комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми;
- застосування заходів виховного впливу;
- психологічний і соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу;
- взаємодію із суб'єктами реагування;
- здійснення моніторингу ефективності реалізації заходів;

3.1.2. Організація системи запобігання та протидії насильству здійснюється за такими *напрямами*:

- профілактика насильства;
- раннє виявлення випадків насильства;
- оперативне реагування на повідомлення;
- захист прав і найкращих інтересів дитини;
- організація психологічної підтримки;
- здійснення заходів виховного впливу;
- інформаційно-просвітницька діяльність;
- підвищення професійної компетентності педагогічних працівників;
- взаємодія з батьками (іншими законними представниками);
- співпраця із суб'єктами реагування;

3.1.3. *Заходи* із запобігання та протидії насильству *включаються* до: Річного плану роботи закладу освіти:

- плану виховної роботи;
- плану роботи практичного психолога;
- плану роботи соціального педагога;
- планів роботи класних керівників;
- плану роботи учнівського самоврядування;
- інших планів роботи закладу освіти.

3.1.4. Заклад освіти забезпечує постійне інформування здобувачів освіти, працівників закладу освіти та батьків (інших законних представників) щодо: прав дітей:

- способів повідомлення про можливі випадки насильства;
- порядку реагування;
- контактної інформації суб'єктів реагування;
- можливостей отримання психологічної, соціальної та правової

допомоги.

3.1.5. Інформація про проведені заходи розміщується на офіційному вебсайті закладу освіти (за наявності), інформаційних стендах, у класних кімнатах та на електронних ресурсах закладу освіти, а також доводиться до відома учасників освітнього процесу під час проведення інформаційно-просвітницьких заходів.

3.2. ПОДАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВІ ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА

3.2.1. Заклад освіти забезпечує функціонування різних *способів* подання повідомлень про можливі випадки насильства, зокрема:

- письмове повідомлення;
- усну заяву;
- телефонне звернення;
- повідомлення електронною поштою;
- спеціальну скриньку для письмових звернень;
- інші способи, визначені закладом освіти;
- повідомлення може бути подане анонімно відповідно до вимог законодавства.

3.2.2. З метою запобігання насильству заклад освіти організовує:

- інформаційно-просвітницькі заходи;
- тематичні виховні заходи;
- тренінги;
- бесіди;
- консультації;
- круглі столи;
- зустрічі з представниками правоохоронних органів, служб у справах дітей та соціальних служб;
- заходи щодо формування соціальних та емоційних компетентностей;
- заходи з розвитку культури ненасильницького спілкування.

3.2.3. Заклад освіти здійснює постійний *моніторинг* ефективності функціонування системи запобігання та протидії насильству шляхом:

- аналізу стану безпеки освітнього середовища;
- оцінювання ефективності профілактичної роботи;
- аналізу звернень і повідомлень;
- вивчення потреб учасників освітнього процесу;
- проведення опитувань, анкетування та застосування інших форм моніторингу;
- удосконалення локальної нормативної бази.

Розділ IV

ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Запобігання та протидія насильству та жорстокому поводженню з дітьми здійснюються всіма учасниками освітнього процесу в межах їхніх повноважень, визначених законодавством України, установчими документами закладу освіти та цим Положенням.

4.2. Кожен учасник освітнього процесу зобов'язаний:

- сприяти створенню безпечного освітнього середовища;
- поважати права, честь і гідність інших осіб;
- не допускати будь-яких проявів насильства та невідкладно повідомляти про відомі йому випадки або ознаки насильства.

4.3. Керівник закладу освіти:

- забезпечує створення та функціонування системи запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затверджує це Положення та забезпечує його виконання;
- організовує проведення профілактичної роботи;
- визначає особу, відповідальну за приймання, реєстрацію та облік повідомлень про можливі випадки насильства;
- забезпечує функціонування доступних способів подання повідомлень, у тому числі анонімних;
- забезпечує своєчасний розгляд повідомлень відповідно до вимог законодавства;
- організовує реагування на випадки насильства у строки, визначені законодавством;
- забезпечує взаємодію із суб'єктами реагування;
- забезпечує діяльність комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми;
- організовує виконання рішень комісії;
- забезпечує захист персональних даних і конфіденційність інформації;
- створює умови для підвищення професійної компетентності працівників закладу освіти з питань запобігання та протидії насильству;
- здійснює інші повноваження відповідно до законодавства України.

4.4. Заступники директора:

- координують організацію профілактичної роботи;
- забезпечують виконання заходів річного плану роботи щодо створення безпечного освітнього середовища;
- координують діяльність класних керівників, педагогічних працівників, практичного психолога та соціального педагога;

- організовують інформаційно-просвітницькі заходи;
- здійснюють моніторинг виконання заходів із запобігання насильству;
- сприяють взаємодії з батьками та/або іншими законними представниками і суб'єктами реагування.

4.5. Педагогічні працівники:

- забезпечують безпечне освітнє середовище під час освітнього процесу;
- формують у здобувачів освіти культуру ненасильницької поведінки;
- проводять інформаційно-просвітницьку та профілактичну роботу;
- спостерігають за поведінкою здобувачів освіти та їхніми взаєминами;
- своєчасно виявляють можливі ознаки насильства;
- у разі виявлення ознак насильства діють відповідно до вимог законодавства та цього Положення;
- невідкладно повідомляють керівника закладу освіти про можливі випадки насильства;
- беруть участь у реалізації заходів, визначених комісією.

4.6. Класний керівник (класовод):

- створює безпечне психологічне середовище в класному колективі;
- здійснює постійне спостереження за міжособистісними взаєминами здобувачів освіти;
- проводить виховні та профілактичні заходи;
- взаємодіє з батьками та/або іншими законними представниками здобувачів освіти;
- інформує адміністрацію закладу освіти про можливі випадки насильства;
- бере участь у реалізації заходів підтримки та виховного впливу.

4.7. Практичний психолог:

- здійснює психологічну діагностику відповідно до визначених завдань професійної діяльності;
- бере участь у виявленні факторів ризику та ознак насильства;
- надає психологічну допомогу постраждалим особам;
- здійснює психологічний супровід осіб, які вчинили насильство;
- бере участь у роботі комісії;
- проводить консультації для учасників освітнього процесу;

- організовує профілактичні та просвітницькі заходи, відповідно до плану роботи;
- бере участь у проведенні моніторингу психологічної безпеки освітнього середовища.

4.8. Соціальний педагог:

- здійснює соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу;
- взаємодіє із сім'ями дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, вразливих категорій та потребують соціально-психологічного супроводу;
- бере участь у роботі комісії;
- координує взаємодію із соціальними службами в межах своїх повноважень;
- організовує профілактичну роботу, відповідно до планів роботи;
- надає консультативну допомогу учасникам освітнього процесу.

4.9. Інші працівники закладу освіти:

- дотримуються вимог цього Положення;
- сприяють створенню безпечного освітнього середовища;
- невідкладно повідомляють керівника закладу освіти про відомі їм випадки або ознаки насильства;
- виконують рішення керівника закладу освіти та комісії в межах своїх посадових обов'язків.

4.10. Батьки здобувачів освіти мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі – щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати заяву про випадки насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування) та/або кібербулінгу стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування) та/або кібербулінгу стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

4.11. Батьки здобувачів освіти зобов'язані:

- сприяти формуванню в дітей ненасильницької поведінки;

- співпрацювати із закладом освіти;
- виконувати законні вимоги закладу освіти щодо забезпечення безпечного освітнього середовища;
- сприяти реалізації заходів підтримки та виховного впливу;
- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

4.12. Здобувачі освіти мають право:

- навчатися в безпечному освітньому середовищі;
- на повагу до честі та гідності;
- на захист від будь-яких проявів насильства;
- повідомляти про випадки насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування) та кібербулінгу особисто або анонімно;
- отримувати психологічну, соціально-педагогічну та іншу необхідну допомогу.

4.13. Здобувачі освіти зобов'язані:

- дотримуватися правил поведінки та вимог законодавства;
- поважати права, честь і гідність інших учасників освітнього процесу;
- не допускати будь-яких проявів насильства;
- повідомляти про відомі їм випадки або ознаки насильства.

4.14. Органи учнівського самоврядування:

- беруть участь у формуванні безпечного освітнього середовища;
- сприяють популяризації принципів взаємоповаги, рівності та ненасильницької поведінки;
- ініціюють та організовують профілактичні, інформаційні та просвітницькі заходи;
- сприяють поширенню інформації про можливості отримання допомоги;
- взаємодіють з адміністрацією закладу освіти щодо реалізації заходів із запобігання насильству, жорстокого поводження, булінгу (цькування) та/або кібербулінгу.

4.15. Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання вимог цього Положення відповідно до законодавства України.

4.16. Особи, винні у вчиненні насильства, приховуванні випадків насильства, невиконанні обов'язку щодо повідомлення про відомі випадки насильства або порушенні прав дитини, несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

Розділ V.

ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВІ ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА, ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) ТА КІБЕРБУЛІНГУ

5.1. Будь-який працівник закладу освіти, здобувач освіти, батьки або інші законні представники дитини, інший учасник освітнього процесу чи особа, якій стало відомо про можливий випадок насильства або жорстокого поводження з дитиною, повинні повідомити про це керівника закладу освіти, відповідальну особу або будь-якого іншого працівника закладу освіти.

5.2. Повідомлення подається у разі:

- безпосереднього виявлення проявів або ознак насильства;
- отримання інформації про можливий випадок насильства;
- звернення дитини, яка постраждала від насильства;
- повідомлення свідка;
- виявлення обставин, що можуть свідчити про загрозу життю, здоров'ю, безпеці, правам або законним інтересам дитини;
- виникнення обґрунтованої підозри щодо можливого насильства або жорстокого поводження з дитиною.

5.3. Способи подання повідомлення:

- усно під час особистого звернення до керівника закладу освіти, визначеної ним відповідальної особи, класного керівника;
- у письмовій формі;
- засобами телефонного зв'язку, розміщеними на офіційному сайті закладу;
- на офіційну електронну адресу закладу освіти;
- через скриньку електронних повідомлень, розміщеної на сайті закладу.

5.4. Повідомлення може бути подане особисто або через іншу особу.

5.5. Анонімні повідомлення:

- особа має право подати повідомлення про можливий випадок насильства анонімно;
- відсутність у повідомленні відомостей про особу, яка його подала, не є підставою для відмови у прийнятті, реєстрації або розгляді повідомлення, якщо викладена в ньому інформація дає змогу визначити обставини можливого випадку насильства та вжити передбачених законодавством заходів;
- заклад освіти не вживає дій, спрямованих на встановлення особи, яка подала анонімне повідомлення, крім випадків, передбачених законодавством.

5.6. У повідомленні за можливості зазначаються:

- прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подає повідомлення, крім анонімного повідомлення;
- контактні дані заявника;
- відомості про дитину або іншу особу, стосовно якої могло бути вчинено насильство;
- відомості про особу, яка могла вчинити насильство, якщо вони відомі;
- дата, час і місце події;
- опис обставин, проявів або ознак можливого насильства;
- відомості про свідків, якщо вони відомі;
- інформація про наявність загрози життю чи здоров'ю дитини;
- відомості про вжиті невідкладні заходи;
- інша інформація, що може мати значення для розгляду повідомлення.

5.7. До письмового або електронного повідомлення можуть додаватися документи, фото-, відео- чи аудіоматеріали та інші матеріали, пов'язані з викладеними обставинами.

5.8. Відсутність окремих із зазначених відомостей або додаткових матеріалів не є підставою для відмови у прийнятті та реєстрації повідомлення.

5.9. Повідомлення працівником закладу освіти.

5.9.1. Працівник закладу освіти, який виявив прояви або ознаки насильства, отримав відповідне повідомлення чи дізнався про обставини, що можуть свідчити про насильство, зобов'язаний невідкладно повідомити керівника закладу освіти.

5.9.2. Якщо ситуація становить безпосередню загрозу життю або здоров'ю дитини, працівник насамперед:

- припиняє насильство в межах своїх можливостей;
- вживає заходів для забезпечення безпеки дитини;
- за потреби надає домедичну допомогу;
- викликає бригаду екстреної медичної допомоги та/або звертається до органів Національної поліції України;
- повідомляє керівника закладу освіти,
- повідомляє принаймні одного з батьків або інших законних представників постраждалої дитини та дитини, яка вчинила насильство, крім випадків, коли таке повідомлення може створити додаткову небезпеку для дитини або коли кривдниками є її батьки.

5.10. Повідомлення здобувачем освіти.

5.10.1. Здобувач освіти може повідомити про можливий випадок насильства:

- керівника закладу освіти;

- заступника директора;
- класного керівника;
- практичного психолога;
- соціального педагога;
- педагогічного працівника;
- іншу особу, якій він довіряє;
- через будь-який визначений закладом освіти канал повідомлення.

5.10.2. Працівник, до якого звернувся здобувач освіти, зобов'язаний прийняти повідомлення, забезпечити безпеку дитини та невідкладно передати інформацію керівнику закладу освіти.

5.10.3. Дитина не зобов'язана самотійно доводити факт насильства, визначати його вид або надавати повний опис усіх обставин події.

5.11. Повідомлення щодо керівника закладу освіти

5.11.1. Якщо у вчиненні насильства або жорстокого поводження з дитиною підозрюється керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти або відповідному органу управління освітою, якому підпорядковується заклад освіти.

5.11.2. Засновник або відповідний орган управління освітою після отримання такого повідомлення забезпечує виконання дій та функцій, покладених законодавством на керівника закладу освіти.

5.11.3. Такий окремий порядок застосовується для усунення конфлікту інтересів.

5.12. Керівник закладу освіти забезпечує приймання повідомлень усіма визначеними цим Положенням способами.

5.12.2. Працівники закладу освіти не мають права:

- відмовляти у прийнятті повідомлення;
- вимагати від заявника попереднього підтвердження або доказування факту насильства;
- переконувати заявника відмовитися від повідомлення;
- приховувати або не передавати керівнику отриману інформацію;
- розголошувати інформацію про дитину, заявника або обставини випадку особам, які не залучені до його розгляду;
- самотійно встановлювати юридичний факт булінгу;
- примушувати дитину до примирення з особою, яка могла вчинити насильство.

5.12.3. Факт булінгу встановлюється виключно рішенням суду, що набрало законної сили. Приймання повідомлення та реагування на можливе насильство не залежать від наявності такого рішення.

5.13. Реєстрація повідомлень.

5.13.1. Кожне повідомлення про можливий випадок насильства, що надійшло до керівника закладу освіти, підлягає обов'язковій реєстрації.

5.13.2. Повідомлення реєструється у день його надходження.

5.13.3. Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час, його реєстрація здійснюється у перший наступний робочий день.

5.13.4. Реєстрація та облік повідомлень ведуться у паперовій та/або електронній формі у спосіб, визначений закладом освіти.

5.13.5. Керівник закладу освіти наказом визначає особу, відповідальну за реєстрацію та облік повідомлень.

5.13.6. У журналі або електронній формі обліку зазначаються:

- реєстраційний номер повідомлення;
- дата й час його надходження;
- спосіб надходження;
- короткий зміст повідомлення;
- відомості про заявника, крім анонімного повідомлення;
- відмітка про передання повідомлення керівнику;
- відомості про подальший розгляд повідомлення;
- інші дані, визначені формою обліку.

5.14. Захист інформації під час приймання та реєстрації повідомлень

5.14.1. Інформація, що міститься у повідомленнях та документах, пов'язаних з їх розглядом, використовується виключно з метою захисту прав та найкращих інтересів дитини, припинення насильства й організації необхідної допомоги.

5.14.1. Доступ до повідомлень і журналу їх реєстрації мають керівник закладу освіти, визначена ним відповідальна особа та інші особи лише в межах повноважень, встановлених законодавством.

5.14.1. Оброблення та зберігання персональних даних здійснюються відповідно до законодавства про захист персональних даних.

5.14.1. Працівники, яким стала відома інформація про можливий випадок насильства, зобов'язані не допускати її розголошення, крім передання відомостей уповноваженим органам, батькам або іншим законним представникам та особам, залученим до реагування відповідно до законодавства.

5.15. Інформування про способи подання повідомлень

5.15.1. Заклад освіти забезпечує систематичне інформування здобувачів освіти, їхніх батьків або інших законних представників, працівників закладу освіти та інших учасників освітнього процесу про:

- обов'язок повідомляти про можливі випадки насильства;
- доступні способи подання повідомлень;
- можливість подання анонімного повідомлення;

- відповідальних осіб;
- контактні дані закладу освіти, Національної поліції України, служби у справах дітей, органів соціального захисту та інших суб'єктів реагування;
- можливості отримання психологічної, соціальної, правової та іншої допомоги.

5.15.2. Інформація має бути зрозумілою, доступною для дітей різного віку та розміщуватися у місцях, доступних для всіх учасників освітнього процесу.

5.16. Передання повідомлення для подальшого розгляду

5.16.1. Зареєстроване повідомлення невідкладно передається керівнику закладу освіти для розгляду та прийняття рішення відповідно до законодавства і розділу VIII цього Положення.

5.16.2. Особа, відповідальна за реєстрацію та облік повідомлень, не встановлює наявності або відсутності факту насильства та не приймає рішення щодо кваліфікації події.

5.17.3. Порядок розгляду повідомлення, строки реагування, повідомлення уповноважених органів та скликання комісії визначаються наступним розділом цього Положення.

Розділ VI.

ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА

6.1. Реагування на повідомлення про можливий випадок насильства та/або жорстокого поводження з дитиною здійснюється невідкладно, з дотриманням найкращих інтересів дитини, забезпеченням її безпеки, права бути вислуханою, конфіденційності інформації та недопущення повторної травматизації.

6.2. Заходи реагування застосовуються до кожного повідомлення про можливий випадок насильства незалежно від форми його подання, особи заявника, наявності ознак систематичності та попередньої правової кваліфікації події.

6.3. Працівник закладу освіти, який виявив ознаки насильства, став його свідком, отримав повідомлення від дитини чи іншої особи або дізнався про обставини, що можуть свідчити про насильство, зобов'язаний:

- невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин, вжити заходів для припинення насильства в межах своїх повноважень та можливостей;
- у межах своїх повноважень вжити заходів для забезпечення безпеки постраждалої дитини та, за можливості, припинення безпосереднього контакту між учасниками події;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної медичної допомоги;
- за наявності безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини звернутися до органів Національної поліції України;
- невідкладно у строк, що не перевищує трьох годин, повідомити керівника закладу освіти або особу, яка виконує його обов'язки;
- повідомити принаймні одного з батьків або інших законних представників постраждалої дитини та дитини, яка вчинила насильство, крім випадків, коли кривдниками дитини є її батьки або таке повідомлення може створити додаткову загрозу для дитини.

6.4. Працівник не проводить самостійного розслідування, не встановлює юридичний факт булінгу та не примушує учасників події до примирення або надання пояснень.

6.5. Керівник закладу освіти розглядає кожне зареєстроване повідомлення про можливий випадок насильства протягом однієї доби з дня його реєстрації та скликає засідання комісії не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення/

6.6. Під час первинного розгляду повідомлення керівник:

- оцінює наявність безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини;

- перевіряє, чи вжито заходів для припинення насильства та забезпечення безпеки залучених осіб;
- визначає наявність ознак насильства, передбачених законодавством;
- за потреби залучає практичного психолога, соціального педагога або інших працівників закладу освіти в межах їхніх посадових обов'язків;
- визначає необхідність невідкладного інформування уповноважених органів та служб;
- забезпечує документування прийнятих рішень і вжитих заходів;
- під час первинного розгляду не допускається проведення одночасного опитування постраждалої дитини та особи, яка могла вчинити насильство.

6.7. Дії керівника в разі виявлення ознак насильства

6.7.1. У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин із часу їх виявлення, зобов'язаний:

- вжити заходів для припинення насильства;
- забезпечити безпеку постраждалої особи та унеможливити повторне вчинення насильства;
- повідомити батьків або інших законних представників постраждалої дитини та дитини, яка вчинила насильство, крім випадків, коли кривдниками дитини є її батьки;
- письмово повідомити уповноважений підрозділ органу Національної поліції України;
- письмово повідомити службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти;
- одночасно поінформувати територіальний орган Національної соціальної сервісної служби України та Державну службу України у справах дітей;
- за потреби викликати бригаду екстреної медичної допомоги;
- організувати надання постраждалій дитині первинної психологічної та соціально-педагогічної підтримки;
- забезпечити збереження наявних матеріалів, які можуть стосуватися випадку насильства, без їх поширення серед сторонніх осіб;
- повідомлення уповноваженим органам оформлюються у спосіб, який дає змогу підтвердити дату й час їх направлення.

6.8. Скликання комісії

6.8.1. У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення

скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

6.8.2. До скликання комісії керівник забезпечує:

- виконання невідкладних заходів щодо захисту дитини;
- передання членам комісії необхідної інформації з дотриманням вимог конфіденційності;
- залучення до роботи комісії необхідних фахівців відповідно до обставин випадку;
- повідомлення батьків або інших законних представників залучених дітей про дату, час і місце засідання, якщо таке повідомлення не суперечить найкращим інтересам дитини;
- комісія розглядає обставини випадку, визначає потреби залучених дітей, необхідні заходи захисту, допомоги та виховного впливу;
- комісія не встановлює юридичний факт булінгу, оскільки такий факт встановлюється виключно рішенням суду, що набрало законної сили.

8.9. Дії за відсутності встановлених ознак насильства

6.9.1. Якщо під час первинного розгляду повідомлення не виявлено ознак насильства, інформація, викладена в повідомленні, підлягає аналізу щодо наявності ризиків його виникнення.

6.9.2. За результатами такого аналізу керівник закладу освіти:

- визначає фактори, що можуть створювати загрозу безпеці дитини;
- за потреби організовує профілактичний супровід ситуації;
- доручає практичному психологу та/або соціальному педагогу в межах посадових обов'язків надати необхідну підтримку;
- забезпечує проведення профілактичної роботи з учасниками освітнього процесу;
- визначає заходи щодо усунення або зменшення виявлених ризиків;
- забезпечує контроль за зміною ситуації.

6.9.3. Відсутність установлених ознак насильства не є підставою для ігнорування повідомлення або припинення профілактичної роботи.

6.10. Реагування у разі підозри щодо керівника закладу освіти

6.10.1. Якщо повідомлення стосується можливого вчинення насильства керівником закладу освіти, повноваження щодо його розгляду та організації реагування здійснює засновник закладу освіти або відповідний орган управління освітою, якому підпорядковується заклад освіти.

6.10.2. Працівники закладу освіти передають таке повідомлення безпосередньо засновнику або відповідному органу управління освітою та

не передають його керівнику, щодо якого висловлено підозру, якщо це може вплинути на безпеку дитини, збереження інформації або об'єктивність розгляду.

6.11. Реагування на ознаки домашнього насильства

6.11.1. У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник і працівники закладу освіти діють відповідно до законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству.

6.11.2. Якщо батьки або інші законні представники можуть бути причетними до насильства щодо дитини, їх не повідомляють про звернення та вжиті заходи до узгодження подальших дій зі службою у справах дітей та органами Національної поліції України, якщо таке повідомлення може створити додаткову загрозу для дитини або перешкодити її захисту.

6.12. Забезпечення участі та права дитини бути вислуханою

6.12.1. Під час реагування на випадок насильства дитині забезпечується право висловити свою позицію відповідно до її віку та рівня зрілості.

6.12.2. Спілкування з дитиною проводиться у безпечних умовах, доброзичливо, без залякування, тиску, звинувачення, навідних запитань і примушування до неодноразового повторення розповіді про подію.

6.12.3. Дитина може:

- надати усне пояснення;
- надати інформацію у письмовій формі;
- відмовитися відповідати на окремі запитання;
- отримати підтримку практичного психолога або соціального педагога;
- бути вислуханою у присутності батьків або їхніх представників.

6.12.4. За письмовою згодою батьків або інших законних представників вислуховування дитини може проводитися без їхньої участі.

6.12.5. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції фіксуються в матеріалах розгляду.

6.13. Психологічна та соціально-педагогічна підтримка

6.13.1. Заклад освіти забезпечує можливість отримання психологічної та соціально-педагогічної підтримки в межах своїх повноважень:

- постраждалої дитини;
- дитини, яка вчинила або могла вчинити насильство;
- дітей, які стали свідками насильства;
- інших учасників освітнього процесу, які потребують допомоги.

6.13.2. Підтримка здійснюється практичним психологом та соціальним педагогом у межах їхніх посадових обов'язків із залученням батьків або інших законних представників дитини та, за потреби, фахівців інших установ і служб.

6.13.3. Заходи підтримки мають відповідати найкращим інтересам кожної дитини, не завдавати додаткової шкоди та не призводити до повторної травматизації.

6.14. Заборона примусового примирення

6.14.1. Примирення між постраждалою особою та особою, яка вчинила або могла вчинити насильство, не може бути обов'язковою умовою врегулювання ситуації.

6.14.2. Заходи, спрямовані на примирення сторін, допускаються виключно:

- за добровільною згодою постраждалої дитини та її батьків або інших законних представників;
- за відсутності ризику повторного насильства або заподіяння іншої шкоди;
- з урахуванням висновку практичного психолога за його наявності.

6.14.3. Відмова постраждалої дитини або її законних представників від примирення не може спричиняти негативних наслідків для дитини.

6.15. Документування реагування

6.15.1. Керівник закладу освіти забезпечує документування всіх рішень і дій, здійснених під час реагування на повідомлення.

6.15.2. До матеріалів розгляду можуть включатися:

- зареєстроване повідомлення;
- документи про вжиті невідкладні заходи;
- копії повідомлень, надісланих уповноваженим органам;
- письмові пояснення;
- інформація про вислуховування дитини;
- протоколи та рішення комісії;
- визначені заходи захисту, підтримки й виховного впливу;
- відомості про виконання та результати таких заходів;
- інші документи, необхідні для підтвердження вжитих дій.

6.15.3. Документи оформлюються та зберігаються з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних і конфіденційність інформації.

6.16. Контроль за виконанням заходів

6.16.1. Керівник закладу освіти організовує контроль за виконанням заходів, визначених за результатами розгляду випадку, який передбачає:

- перевірку фактичного припинення насильства;

- оцінювання безпеки та стану постраждалої дитини;
- перевірку надання визначеної психологічної, соціально-педагогічної та іншої допомоги;
- контроль за виконанням заходів виховного впливу;
- відстеження ризику повторного насильства;
- коригування заходів, якщо вони не забезпечують очікуваного результату.

6.16.3. Контроль здійснюється до усунення загрози повторного насильства та завершення визначених заходів підтримки.

6.17. Реагування на випадок може вважатися завершеним після:

- виконання заходів щодо припинення насильства;
- усунення або мінімізації ризику його повторення;
- надання необхідної допомоги постраждалій дитині та іншим залученим особам;
- виконання рішення комісії;
- оцінювання результативності застосованих заходів;
- належного оформлення матеріалів розгляду.

6.17.1. Завершення реагування не припиняє обов'язку закладу освіти здійснювати профілактичну роботу та спостерігати за безпечністю освітнього середовища.

Розділ VII.

КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА, ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) ТА/АБО КІБЕРБУЛІНГУ

7.1. З метою забезпечення своєчасного, об'єктивного та неупередженого розгляду повідомлень про можливі випадки насильства та/або жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти створюється Комісія з виявлення фактів насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування), кібербулінгу та реагування на них (далі – Комісія).

7.2. Комісія є постійно діючим колегіальним дорадчим органом закладу освіти.

7.3. Комісія здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України, цього Положення та інших нормативно-правових актів.

7.4. *Метою діяльності* Комісії є забезпечення найкращих інтересів дитини, розгляд обставин можливого випадку насильства, визначення необхідних заходів захисту, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, заходів виховного впливу, а також запобігання повторним випадкам насильства.

7.5. Основними завданнями Комісії є:

- розгляд повідомлень про можливі випадки насильства;
- аналіз обставин кожного випадку;
- оцінювання ризиків для життя, здоров'я та безпеки дитини;
- визначення потреб постраждалої дитини;
- визначення заходів психологічної, соціально-педагогічної та іншої підтримки;
- визначення комплексу заходів виховного впливу;
- визначення заходів щодо недопущення повторного насильства;
- здійснення моніторингу виконання прийнятих рішень.

7.6. Персональний склад Комісії затверджується наказом керівника закладу освіти на навчальний рік. Зміна складу комісії затверджується наказом за потреби.

7.7. Кожен член комісії повинен не допускати конфлікту інтересів під час виконання своїх обов'язків. У разі виявлення конфлікту інтересів член комісії зобов'язаний негайно письмово повідомити про це голові комісії. У разі виявлення конфлікту інтересів голови комісії він має утриматися від участі в опрацюванні відповідного повідомлення, письмово повідомивши заступнику голови комісії. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

7.8. Головою комісії є керівник суб'єкта. Головою комісії не може бути керівник суб'єкта, щодо якого надійшло повідомлення. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

7.9. Голова комісії:

- організовує роботу комісії;
- визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії;
- забезпечує дотримання строків та процедур;
- визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду;
- забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

7.10. Порядок дій при відсутності голови комісії.

7.10.1. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник.

7.10.2. У разі відсутності голови комісії та його заступника обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією під час засідання за поданням її секретаря.

7.10.3. У разі встановлення під час діяльності комісії факту вчинення головою комісії насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, голова комісії підлягає негайному виключенню із складу комісії. Виконання обов'язків голови комісії у такому випадку виконує його заступник.

7.11. Секретар комісії:

- забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії;
- веде протокол засідань комісії за формою згідно з додатком 1 до Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2025 року № 1513.

7.11.1. У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

7.12. Організація роботи Комісії

7.12.1 Засідання Комісії скликається керівником закладу освіти не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення про можливий випадок насильства.

7.12.2. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

7.12.3. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться очно, а в разі потреби - дистанційно чи у змішаному форматі, коли частина членів комісії беруть участь у її роботі дистанційно.

7.12.4. Дату, час, місце і формат проведення засідання комісії визначає її голова, за відсутності голови комісії - його заступник.

7.12.5. Секретар комісії не пізніше ніж за добу повідомляє членам комісії, а також іншим заінтересованим особам про порядок денний запланованого засідання, дату, час, місце і форму його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронній або паперовій формі.

7.12.6. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів

вирішальним є голос голови комісії. За відсутності голови комісії вирішальним є голос його заступника.

7.13. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

7.14. Комісія має право:

- аналізувати обставини випадку;
- заслуховувати пояснення учасників освітнього процесу;
- отримувати необхідну інформацію від працівників закладу освіти;
- визначати потребу у залученні інших спеціалістів;
- визначати заходи психологічної підтримки;
- визначати заходи виховного впливу;
- рекомендувати проходження спеціалізованих програм;
- визначати заходи профілактичної роботи;
- здійснювати моніторинг виконання власних рішень.

7.15. Під час розгляду випадку Комісія забезпечує право дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості.

7.16. Вислуховування дитини проводиться:

- у присутності батьків або інших законних представників;
- за участю практичного психолога або соціального педагога;
- за письмовою згодою батьків або інших законних представників вислуховування може проводитися без їхньої участі;
- дитина має право надати пояснення усно або письмово.

7.17. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції підлягають обов'язковому документуванню за формою згідно з додатком 2 до цього Положення.

7.18. За результатами розгляду Комісія приймає рішення, яке оформлюється протоколом.

7.19. За результатами розгляду випадку Комісія приймає рішення, яке оформлюється за формою згідно з додатком 1 до цього Положення та повинно містити:

- встановлені обставини;
- оцінку ризиків;
- визначені заходи щодо забезпечення безпеки дитини;
- заходи психологічної підтримки;
- заходи соціально-педагогічного супроводу;
- комплекс заходів виховного впливу;

- відповідальних осіб;
- строки виконання;
- порядок моніторингу виконання рішення.

7.20 На підставі рішення Комісії за потреби складається План заходів за результатами розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною за формою згідно з додатком 3 до цього Положення. У Плані визначаються конкретні заходи допомоги, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, виховного впливу, відповідальні особи, строки виконання та очікувані результати.

7.21. Рішення Комісії приймається з обов'язковим дотриманням принципу найкращих інтересів дитини.

7.22. Комісія здійснює моніторинг виконання визначених нею заходів.

7.23. У разі необхідності Комісія:

- аналізує ефективність реалізованих заходів;
- вносить зміни до визначених заходів;
- рекомендує додаткові заходи підтримки;
- визначає необхідність повторного розгляду випадку.

7.24. Діяльність Комісії *спрямована* виключно на:

- захист прав та найкращих інтересів дитини;
- забезпечення безпечного освітнього середовища;
- організацію психологічної та соціально-педагогічної підтримки;
- визначення комплексу заходів виховного впливу;
- недопущення повторних випадків насильства.

Розділ VIII.
ЗАХОДИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД

8.1. Заходи виховного впливу та психологічний супровід застосовуються з метою відновлення безпечного освітнього середовища, нормалізації взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, захисту прав та найкращих інтересів дитини, попередження повторних випадків насильства, а також забезпечення психологічної підтримки постраждалих осіб, осіб, які вчинили насильство, та свідків.

8.2. Застосування заходів виховного впливу здійснюється відповідно до законодавства України, цього Положення та рішень Комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

8.3. Заходи виховного впливу застосовуються з дотриманням *принципів*:

- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- індивідуальний підхід;
- повага до честі та гідності кожної особи;
- недопущення дискримінації;
- недопущення повторної психологічної травматизації;
- конфіденційність;
- добровільність участі у заходах, якщо інше не встановлено законодавством;
- комплексність та системність;
- співпраця з батьками (іншими законними представниками) дитини;
- міжвідомча взаємодія.

8.4. Заходи виховного впливу спрямовуються на:

- корекцію деструктивної поведінки особи, яка вчинила насильство;
- формування навичок ненасильницької поведінки;
- відновлення безпечного психологічного клімат;
- підтримку постраждалої дитини;
- підтримку свідків насильства;
- попередження повторних випадків насильства;
- формування відповідального ставлення до власної поведінки.

8.5. Комплекс заходів виховного впливу визначається Комісією з урахуванням:

- характеру та обставин випадку;
- віку та індивідуальних особливостей дітей;
- рівня психологічної безпеки;
- ступеня ризику повторного насильства;

- найкращих інтересів кожної дитини.

8.6. За рішенням Комісії можуть застосовуватися:

- індивідуальні консультації;
- психологічна підтримка;
- соціально-педагогічний супровід;
- корекційно-розвиткові заняття;
- профілактичні бесіди;
- медіаційні та відновні практики у випадках, передбачених

законодавством;

- участь у тренінгах;
- участь у програмах розвитку соціальних та емоційних компетентностей;
- інформаційно-просвітницькі заходи;
- інші заходи, що не суперечать законодавству та відповідають

найкращим інтересам дитини.

8.7. Психологічний супровід забезпечує практичний психолог закладу освіти, а за його відсутності – інший фахівець, залучений відповідно до законодавства.

8.8. Психологічний супровід передбачає:

- оцінювання психологічного стану дитини;
- визначення потреб у психологічній допомозі;
- психологічну підтримку постраждалої особи;
- психологічний супровід особи, яка вчинила насильство;
- психологічну підтримку свідків;
- консультування батьків (інших законних представників);
- участь у роботі Комісії;
- моніторинг психологічного стану учасників освітнього

процесу.

8.9. Соціально-педагогічний супровід здійснює соціальний педагог (за наявності) в межах своїх посадових обов'язків.

8.8. Соціально-педагогічний супровід включає:

- оцінювання соціальних потреб дитини;
- взаємодію із сім'єю;
- взаємодію із суб'єктами реагування;
- координацію отримання соціальних послуг;
- організацію профілактичної роботи;
- соціальну підтримку дітей та їхніх сімей.

8.11. Заходи, спрямовані на примирення сторін, можуть застосовуватися виключно за одночасного дотримання таких умов:

- добровільної згоди постраждалої дитини та її батьків (інших законних представників);

- відсутності ризику повторного насильства;
- врахування висновку практичного психолога (за наявності).

8.12. Відмова постраждалої особи або її законних представників від участі у заходах примирення не може бути підставою для обмеження її прав або припинення надання допомоги.

8.13. Якщо рішенням суду особу, яка вчинила булінг (цькування), направлено для проходження спеціалізованої програми, керівник закладу освіти забезпечує сприяння її проходженню.

8.14. За відсутності рішення суду Комісія може рекомендувати особі, яка вчинила насильство, пройти відповідну програму на добровільних засадах.

8.15. Комісія також може рекомендувати проходження програм підтримки дітям, які постраждали від насильства або стали його свідками.

8.16. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками, практичним психологом, соціальним педагогом, службою у справах дітей, центром соціальних служб, територіальними підрозділами Національної поліції України, а також іншими суб'єктами реагування відповідно до законодавства.

8.17. Комісія здійснює моніторинг виконання та ефективності визначених нею заходів. Результати моніторингу оформлюються за формою згідно з додатком 4 до цього Положення.

8.18. Під час моніторингу оцінюються:

- зміни у поведінці учасників;
- рівень психологічної безпеки;
- ефективність психологічної підтримки;
- виконання визначених заходів;
- ризик повторного насильства.

8.19. За результатами моніторингу Комісія може:

- продовжити заходи;
- змінити їх зміст;
- визначити додаткові заходи;
- завершити реалізацію заходів.

8.20. Рішення щодо застосування заходів виховного впливу та психологічного супроводу оформлюються протоколом засідання Комісії та, за потреби, наказом керівника закладу освіти.

8.21. Відомості про реалізацію заходів документуються відповідальними особами та зберігаються відповідно до вимог законодавства про захист персональних даних, діловодство та архівну справу.

Розділ IX.

ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА

9.1. Профілактична робота є складовою системи запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми і здійснюється в закладі освіти на постійній, системній та комплексній основі.

9.2. Профілактична діяльність спрямовується на формування безпечного освітнього середовища, розвиток культури ненасильницької поведінки, своєчасне виявлення факторів ризику, попередження виникнення випадків насильства та забезпечення захисту прав і найкращих інтересів дитини.

9.3. Метою профілактичної роботи є:

- створення безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- запобігання будь-яким проявам насильства;
- формування культури взаємної поваги, толерантності та відповідальності;
- розвиток навичок безпечної поведінки;
- підвищення обізнаності учасників освітнього процесу щодо захисту прав дитини;
- зниження ризиків виникнення насильства.

9.4. Профілактична робота у закладі освіти здійснюється за такими напрямками:

- створення та підтримання безпечного освітнього середовища;
- формування культури ненасильницького спілкування;
- розвиток соціальних та емоційних компетентностей;
- запобігання булінгу (цькуванню), жорстокому поводженню з дітьми, домашньому насильству, дискримінації та гендерної рівності;
- запобігання кібербулінгу та інших проявів онлайн-насильства;
- формування навичок безпечної поведінки в цифровому середовищі;
- розвиток партнерської взаємодії між закладом освіти, сім'єю та громадою.

9.5. Профілактична робота може здійснюватися шляхом проведення:

- інформаційно-просвітницьких заходів;
- тематичних виховних годин;
- тренінгів;
- інтерактивних занять;
- круглих столів;
- семінарів;
- лекцій;

- бесід;
- консультацій;
- вебінарів;
- практикумів;
- рольових та ділових ігор;
- флешмобів;
- соціальних акцій;
- конкурсів;
- тематичних тижнів;
- інформаційних кампаній;
- інших заходів, спрямованих на формування безпечного

освітнього середовища.

9.6. Профілактична робота зі здобувачами освіти передбачає:

- формування навичок ненасильницької комунікації;
- розвиток емоційного інтелекту;
- розвиток навичок мирного врегулювання конфліктів;
- навчання безпечній поведінці в мережі Інтернет;
- формування відповідального ставлення до власної поведінки;
- ознайомлення із правами дитини;
- інформування про механізми повідомлення про випадки

наси́льства;

- формування активної громадянської позиції щодо недопущення насильства.

9.7. Заклад освіти забезпечує проведення інформаційно-просвітницької роботи з батьками (іншими законними представниками), спрямованої на:

- підвищення рівня їхньої обізнаності щодо захисту прав дитини;
- ознайомлення із ознаками насильства;
- формування навичок позитивного батьківства;
- інформування про відповідальність за жорстоке поводження з

дітьми;

- ознайомлення з порядком повідомлення про можливі випадки насильства;

- розвиток партнерської взаємодії між сім'єю та закладом освіти.

9.8. Заклад освіти забезпечує підвищення професійної компетентності працівників шляхом участі у семінарах, участі у тренінгах, проходження курсів підвищення кваліфікації, участі у педагогічних радах, участі у методичних заходах, самоосвіти, вивчення нових нормативно-правових актів, обміну професійним досвідом.

9.9. Особлива увага приділяється питанням своєчасного виявлення ознак насильства, алгоритмам реагування, захисту прав дитини та забезпеченню безпечного освітнього середовища.

9.10. Органи учнівського самоврядування залучаються до популяризації цінностей взаємоповаги, організації інформаційних кампаній, проведення тематичних заходів, реалізації учнівських ініціатив, поширення інформації про безпечне освітнє середовище, формування культури взаємодопомоги та відповідального ставлення до інших.

9.11. З метою підвищення ефективності профілактичної роботи заклад освіти співпрацює із: службою у справах дітей; центром соціальних служб, територіальними органами Національної поліції України; закладами охорони здоров'я; центрами професійного розвитку педагогічних працівників, громадськими організаціями; міжнародними організаціями, а також іншими установами та організаціями відповідно до законодавства.

9.12. Профілактична робота здійснюється відповідно до Річного плану роботи закладу освіти, плану виховної роботи, планів роботи виховної роботи класних керівників, плану роботи практичного психолога, плану роботи соціального педагога, плану роботи педагогічного колективу, плану роботи учнівського самоврядування, плану спільних дій з територіальними підрозділами Національної поліції України та іншими організаціями, а також інших локальних документів закладу освіти.

9.13. Під час планування заходів враховуються результати моніторингу безпечності освітнього середовища, потреби учасників освітнього процесу, вікові особливості здобувачів освіти та актуальні ризики.

9.14. Ефективність профілактичної роботи оцінюється шляхом:

- аналізу стану безпечного освітнього середовища;
- проведення моніторингових досліджень;
- анкетування учасників освітнього процесу.
- аналізу повідомлень про випадки насильства;
- оцінювання результативності проведених заходів;
- вивчення рівня поінформованості учасників освітнього процесу;
- визначення потреб у вдосконаленні профілактичної діяльності.

9.15. За результатами оцінювання адміністрація закладу освіти організовує перегляд, удосконалення та оновлення заходів профілактичної роботи.

РОЗДІЛ Х.

ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Документування випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми здійснюється з метою забезпечення належного обліку повідомлень, підтвердження вжитих заходів реагування, контролю за виконанням прийнятих рішень та дотримання вимог законодавства України.

10.2. Документування здійснюється відповідно до законодавства України, цього Положення, вимог законодавства про діловодство, архівну справу, захист персональних даних та інших нормативно-правових актів.

10.3. У закладі освіти забезпечується обов'язкова реєстрація всіх повідомлень про можливі випадки насильства незалежно від способу їх надходження.

10.4. Документуванню підлягають усні повідомлення, письмові звернення, електронні повідомлення, телефонні звернення, анонімні повідомлення, а також інші повідомлення, що містять інформацію про можливі випадки насильства.

10.5. Кожному повідомленню присвоюється реєстраційний номер.

10.6. Документуванню підлягають факт отримання повідомлення, дата та час його надходження, дата реєстрації, прийняті рішення, невідкладні заходи реагування, повідомлення уповноважених органів, матеріали роботи Комісії, результати розгляду випадку, заходи виховного впливу, заходи психологічної та соціально-педагогічної підтримки, результати моніторингу виконання рішень, а також інші документи, пов'язані з розглядом випадку.

10.7. Робота Комісії оформлюється відповідними документами:

- наказом про створення Комісії, наказом про затвердження її персонального складу, повідомленням про можливий випадок насильства;
- протоколами засідань Комісії, оформленими за формою згідно з додатком 1 до Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513;

- рішеннями Комісії, оформленими за формою згідно з додатком 1 до цього Положення;

- матеріалами, що стали підставою для прийняття рішення;

- формами фіксації вислуховування дитини відповідно до додатка 2 до цього Положення;

- планами заходів за результатами розгляду випадків відповідно до додатка 3 до цього Положення;

- матеріалами моніторингу виконання та ефективності визначених заходів відповідно до додатка 4 до цього Положення;

- іншими документами, пов'язаними з розглядом випадку.

10.8. У разі вислуховування дитини Комісією обов'язково документуються:

- дата, час і місце проведення;
- форма проведення;
- присутні особи;
- факт участі практичного психолога або соціального педагога;
- факт присутності або відсутності батьків (інших законних представників);
- письмова згода батьків на проведення вислуховування без їхньої участі за наявності;
- основний зміст висловленої дитиною позиції.

10.9. Документування здійснюється з дотриманням принципу найкращих інтересів дитини та недопущення її повторної психологічної травми.

10.10. Оброблення, використання, передавання та зберігання персональних даних здійснюються відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

10.11. Персональні дані учасників освітнього процесу використовуються виключно з метою забезпечення реагування на випадки насильства, захисту прав дитини та виконання вимог законодавства.

10.12. Не допускається поширення персональних даних або іншої інформації про дитину без законних підстав.

10.13. Інформація про випадки насильства, учасників події, зміст повідомлень, матеріали розгляду, результати психологічної діагностики, рішення Комісії та інші документи є інформацією з обмеженим доступом.

10.14. Особи, яким така інформація стала відома під час виконання службових обов'язків, зобов'язані забезпечити її конфіденційність.

10.15. Передавання інформації здійснюється лише у випадках та порядку, передбачених законодавством України.

10.16. Доступ до документів мають лише особи, уповноважені законодавством та локальними актами закладу освіти.

10.17. Ознайомлення з документами здійснюється виключно в межах службових повноважень або на підставі вимог законодавства.

10.18. Документи щодо випадків насильства зберігаються у закладі освіти відповідно до вимог законодавства України, номенклатури справ закладу освіти та правил архівного зберігання документів.

10.19. Документи повинні зберігатися таким чином, щоб унеможливити доступ сторонніх осіб, їх втрату, пошкодження, знищення або незаконне копіювання.

10.20. Інформація, отримана під час розгляду випадків насильства, використовується виключно для:

- забезпечення захисту прав та найкращих інтересів дитини;
- організації заходів реагування;
- здійснення психологічної та соціально-педагогічної підтримки;
- виконання рішень Комісії;
- взаємодії із суб'єктами реагування;
- проведення моніторингу ефективності заходів.

10.21. Використання такої інформації з іншою метою не допускається, крім випадків, визначених законодавством України.

10.22. Особи, винні у порушенні вимог цього Положення, несуть відповідальність відповідно до законодавства України, зокрема за:

- неналежне ведення документації;
- приховування повідомлень;
- втрату документів;
- розголошення інформації з обмеженим доступом;
- незаконне поширення персональних даних;
- інші порушення вимог цього Положення.

Розділ XI.

ВЗАЄМОДІЯ ІЗ СУБ'ЄКТАМИ РЕАГУВАННЯ

11.1. Заклад освіти забезпечує взаємодію із суб'єктами реагування на випадки насильства та/або жорстокого поводження з дітьми відповідно до законодавства України з метою забезпечення найкращих інтересів дитини, своєчасного реагування, надання необхідної допомоги та недопущення повторних випадків насильства.

11.2. Взаємодія здійснюється на засадах законності, партнерства, оперативності, комплексності, конфіденційності, поваги до прав людини та дотримання найкращих інтересів дитини.

11.3. Заклад освіти взаємодіє з органами Національної поліції України, службою у справах дітей; державною службою України у справах дітей, територіальними органами Національної соціальної сервісної служби України; центрами соціальних служб; закладами охорони здоров'я; органами управління освітою; засновником закладу освіти, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, які відповідно до законодавства здійснюють заходи щодо захисту прав дітей.

11.4. Взаємодія із суб'єктами реагування здійснюється шляхом:

- своєчасного інформування про випадки насильства у випадках, визначених законодавством;
- обміну інформацією у межах повноважень та з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних;
- участі у здійсненні заходів щодо захисту прав дитини;
- координації дій під час реагування на випадки насильства;
- організації психологічної, соціальної, медичної та правової допомоги;
- проведення спільних профілактичних заходів;
- участі у реалізації програм підтримки дітей;
- здійснення моніторингу ефективності вжитих заходів.

11.5. Заклад освіти забезпечує взаємодію з органами Національної поліції України у випадках та порядку, визначених законодавством.

11.6. У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти у строки, встановлені законодавством, письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України.

11.7. Представники Національної поліції України можуть залучатися до проведення профілактичної роботи, засідань Комісії (за згодою або у випадках, передбачених законодавством), інформаційно-просвітницьких заходів та інших заходів, спрямованих на забезпечення безпечного освітнього середовища.

11.8. Заклад освіти взаємодіє зі службою у справах дітей з питань:

- забезпечення захисту прав дитини;
- організації необхідної допомоги дітям;
- здійснення соціального захисту;
- участі у вирішенні складних випадків;
- реалізації заходів щодо недопущення повторного насильства;
- у випадках, визначених законодавством, служба у справах дітей інформується невідкладно.

11.9. У випадках, передбачених законодавством, заклад освіти забезпечує одночасне інформування територіального органу Національної соціальної сервісної служби України та Державної служби України у справах дітей про виявлені випадки насильства.

11.10. Взаємодія здійснюється з метою організації міжвідомчої підтримки дитини, забезпечення її соціального захисту та координації заходів реагування.

11.11. Заклад освіти взаємодіє із закладами охорони здоров'я з метою:

- забезпечення надання медичної допомоги постраждалим особам;
- проведення медичних оглядів у випадках, передбачених законодавством;
- отримання консультативної допомоги;
- забезпечення медичного супроводу дітей.

11.12. За необхідності керівник закладу освіти організовує виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

11.13. Заклад освіти взаємодіє з органом управління освітою та засновником щодо:

- організації безпечного освітнього середовища;
- удосконалення системи запобігання та протидії насильству;
- надання методичної допомоги;
- організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- розгляду повідомлень про можливі випадки насильства у разі, якщо вони стосуються керівника закладу освіти;
- інших питань, визначених законодавством.

11.14. Заклад освіти забезпечує партнерську взаємодію з батьками (іншими законними представниками) здобувачів освіти шляхом:

- своєчасного інформування про випадки насильства відповідно до вимог законодавства;
- проведення консультацій;
- залучення до реалізації заходів підтримки;
- участі у виконанні рішень Комісії;
- проведення інформаційно-просвітницької роботи.

11.15. Якщо існує обґрунтована підозра, що батьки або інші законні представники є кривдниками дитини, взаємодія з ними здійснюється відповідно до вимог законодавства та з урахуванням найкращих інтересів дитини.

11.16. Обмін інформацією між закладом освіти та суб'єктами реагування здійснюється виключно:

- у межах повноважень, визначених законодавством;
- з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних;
- із забезпеченням конфіденційності інформації;
- в обсязі, необхідному для захисту прав та законних інтересів дитини.

11.17. Заклад освіти разом із суб'єктами реагування може організовувати:

- інформаційно-просвітницькі кампанії;
- тренінги;
- тематичні зустрічі;
- консультації;
- семінари;
- круглі столи.
- соціальні акції;
- заходи з формування безпечного освітнього середовища;
- інші профілактичні заходи відповідно до законодавства.

11.18. Координацію взаємодії із суб'єктами реагування у закладі освіти забезпечує керівник закладу освіти.

11.19. У межах своїх повноважень до координації можуть залучатися заступники директора, практичний психолог, соціальний педагог та інші працівники закладу освіти.

11.20. Взаємодія із суб'єктами реагування здійснюється відповідно до чинного законодавства України, із забезпеченням комплексного підходу до захисту прав дитини, своєчасного реагування на випадки насильства та створення безпечного освітнього середовища.

Розділ XII.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

12.1. Це Положення є локальним нормативним актом закладу освіти, що визначає організаційні та правові засади функціонування системи запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькування) та кібербулінгу.

12.2. Положення затверджується наказом керівника закладу освіти після його схвалення педагогічною радою та вводиться в дію з дня, визначеного відповідним наказом.

12.3. Це Положення є обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього процесу.

12.4. Керівник закладу освіти забезпечує ознайомлення працівників закладу освіти з цим Положенням, організовує його реалізацію та здійснює контроль за дотриманням його вимог.

12.5. Здобувачі освіти, батьки (інші законні представники) інформуються про основні положення цього документа шляхом розміщення його на офіційному вебсайті закладу освіти.

12.6. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у разі:

- внесення змін до законодавства України;
- зміни нормативно-правових актів, що регулюють питання запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- необхідності вдосконалення системи запобігання та протидії насильству в закладі освіти;
- зміни організації освітнього процесу або структури закладу освіти.

12.7. Зміни та доповнення до цього Положення затверджуються в порядку, встановленому для його прийняття.

12.8. Якщо окремі положення цього документа суперечать чинному законодавству України або втрачають чинність у зв'язку зі змінами законодавства, застосовуються норми законодавства України до внесення відповідних змін до цього Положення.

12.9. Контроль за виконанням цього Положення здійснює керівник закладу освіти відповідно до своїх повноважень.

12.10. Це Положення переглядається у разі зміни законодавства України або за результатами аналізу ефективності функціонування системи запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, але не рідше одного разу на п'ять років.

Додаток 1
до Положення про запобігання та
протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми

РІШЕННЯ
комісії з розгляду випадків насильства та/або
жорстокого поведіння з дітьми

від «__» _____ 20__ року № ____

За результатами розгляду повідомлення про можливий випадок насильства та/або жорстокого поведіння з дитиною, зареєстрованого «__» _____ 20__ року за № ____, та матеріалів, наданих для розгляду Комісії,

Комісія встановила такі обставини:

Оцінка ризиків для життя, здоров'я та безпеки дитини:

Потреби дитини, визначені за результатами розгляду випадку:

Комісія вирішила:

1. Визначити та реалізувати такі заходи щодо забезпечення безпеки дитини, припинення можливого насильства, недопущення його повторення та мінімізації ризиків для життя, здоров'я і психологічного стану дитини:

1.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

1.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

1.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

2. Визначити такі заходи психологічної допомоги та підтримки дитини:

2.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

2.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

2.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

3. Визначити такі заходи соціально-педагогічної допомоги та супроводу дитини:

3.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

3.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

3.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

4. Визначити такі заходи виховного впливу щодо особи, яка вчинила насильство, з урахуванням її віку, індивідуальних особливостей, обставин випадку та найкращих інтересів залучених дітей:

4.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

4.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

4.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

5. Визначити такі заходи підтримки свідків насильства, якщо така потреба встановлена Комісією:

5.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

5.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

5.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

6. Визначити такі заходи щодо недопущення повторного випадку насильства та усунення виявлених ризиків:

6.1. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

6.2. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

6.3. _____

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

7. Забезпечити взаємодію з батьками або іншими законними представниками дитини в частині реалізації визначених Комісією заходів та надання необхідної підтримки.

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

8. За потреби забезпечити взаємодію із службою у справах дітей, центром соціальних служб, органами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та іншими суб'єктами реагування в межах їх повноважень.

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

9. Визначити критерії, за якими оцінюватиметься результативність запланованих заходів:

10. Здійснювати моніторинг виконання та ефективності визначених Комісією заходів.

Відповідальний(і): _____

Строк/періодичність моніторингу: _____

11. За результатами моніторингу в разі необхідності розглянути питання щодо продовження, зміни, доповнення або завершення визначених заходів.

Голова Комісії

(підпис)

Секретар Комісії

(підпис)

Додаток 2
до Положення про запобігання та
протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми

ФОРМА

**фіксації вислуховування дитини під час розгляду випадку насильства
та/або жорстокого поведіння з дитиною**

1. Відомості про проведення вислуховування

Дата проведення: «__» _____ 20__ року.

Час початку: _____.

Час завершення: _____.

Місце проведення: _____

Форма проведення вислуховування:

☐ індивідуальна бесіда;

☐ у межах засідання Комісії;

☐ інша: _____

2. Відомості про дитину

Прізвище, _____ ім'я, _____ по _____ батькові: _____

Дата народження: «__» _____ року.

Клас: _____.

Вік дитини на момент вислуховування: _____ років.

3. Особи, присутні під час вислуховування

Практичний психолог: _____

Соціальний педагог: _____

Батько/мати або інший законний представник дитини: _____

Інші особи, присутні під час вислуховування: _____

4. Участь батьків (інших законних представників)

☐ Вислуховування проведено за участю батька/матері або іншого законного представника дитини.

☐ Вислуховування проведено без участі батька/матері або іншого законного представника дитини за наявності письмової згоди.

Відомості про письмову згоду (за наявності): _____

5. Основний зміст позиції, висловленої дитиною

6. Інформація про обставини, які дитина вважає важливими для розгляду випадку

7. Потреби та побажання, висловлені дитиною щодо її безпеки, допомоги та підтримки

8. Ставлення дитини до можливих заходів допомоги та підтримки, запропонованих під час вислуховування

9. Особливості проведення вислуховування

Відомості про особливості емоційного стану дитини, які мають значення для врахування її позиції та організації подальшої підтримки:

10. Додаткові відомості, які мають значення для розгляду випадку

Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої дитиною позиції зафіксовано з урахуванням її віку, рівня зрілості, найкращих інтересів та необхідності недопущення повторної травматизації.

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Додаток 3
до Положення про запобігання та
протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми

ПЛАН ЗАХОДІВ
за результатами розгляду випадку насильства та/або жорстокого
поводження з дитиною

Складено на підставі рішення комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поведіння з дітьми від «__» _____ 20__ року № ____.

1. Загальні відомості

Дата надходження повідомлення про можливий випадок насильства та/або жорстокого поведіння з дитиною: «__» _____ 20__ року.

Реєстраційний номер повідомлення: № _____.

Дата розгляду випадку Комісією: «__» _____ 20__ року.

Відомості про дитину, щодо якої визначаються заходи допомоги та підтримки:

Прізвище, _____ ім'я, _____ по _____ батькові:

Дата народження: «__» _____ року.

Клас: _____.

2. Мета Плану

Забезпечення безпеки та найкращих інтересів дитини, надання необхідної психологічної та соціально-педагогічної допомоги і підтримки, реалізація визначених Комісією заходів виховного впливу, усунення або мінімізація виявлених ризиків та недопущення повторного випадку насильства та/або жорстокого поведіння з дитиною.

3. Заходи щодо забезпечення безпеки дитини

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				
3				

4. Заходи психологічної допомоги та підтримки

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				
3				

5. Заходи соціально-педагогічної допомоги та підтримки

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				
3				

6. Заходи виховного впливу

№	Зміст заходу	Особа, щодо якої застосовується захід	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1					
2					
3					

7. Заходи підтримки свідків випадку

(Заповнюється у разі встановлення потреби в такій підтримці.)

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				

8. Заходи щодо взаємодії з батьками (іншими законними представниками)

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				

9. Заходи щодо недопущення повторного випадку насильства та усунення виявлених ризиків

№	Зміст заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Очікуваний результат
1				
2				
3				

10. Взаємодія з іншими суб'єктами

Заповнюється у разі необхідності.

№	Суб'єкт взаємодії	Зміст необхідних дій / взаємодії	Відповідальна особа	Строк
1				
2				

11. Моніторинг виконання Плану

Строк (періодичність) здійснення моніторингу: _____

Відповідальна(і) особа(и): _____

Голова Комісії

(підпис)

Секретар Комісії

(підпис)

Додаток 4
до Положення про запобігання та
протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми

ФОРМА МОНІТОРИНГУ

**виконання та ефективності заходів, визначених рішенням комісії з
розгляду випадків насильства та/або жорстокого поведіння з дітьми**

1. Загальні відомості

Рішення Комісії від «__» _____ 20__ року № _____.

План заходів за результатами розгляду випадку від «__» _____ 20__ року
(за наявності).

Дата проведення моніторингу: «__» _____ 20__.

Період, за який здійснюється моніторинг: _____

Відомості про дитину:

Прізвище, ім'я, по батькові: _____

Клас: _____.

2. Стан виконання визначених заходів

№	Назва заходу	Відповідальна особа	Строк виконання	Стан виконання	Результат
1					
2					
3					
4					
5					

Стан виконання: *виконано / виконується / не виконано / виконано частково.*

3. Оцінка ефективності вжитих заходів

3.1. Зміни у стані безпеки дитини:

3.2. Зміни у психологічному та емоційному стані дитини:

3.3. Зміни у поведінці та взаємодії учасників випадку:

3.4. Результативність психологічної допомоги та підтримки:

3.5. Результативність соціально-педагогічної допомоги та підтримки:

3.6. Результативність застосованих заходів виховного впливу:

3.7. Результативність заходів щодо недопущення повторного випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною:

4. Оцінка актуальних ризиків

На момент проведення моніторингу:

- ☐ ризики повторного насильства не виявлено;
- ☐ ризики зменшилися;
- ☐ окремі ризики залишаються;
- ☐ виявлено нові ризики;
- ☐ рівень ризику потребує додаткового розгляду Комісією.

Виявлені ризики та обставини, що потребують уваги:

5. Дотримання найкращих інтересів дитини

Чи забезпечують визначені заходи належний захист прав, безпеку та найкращі інтереси дитини:

- ☐ так;
- ☐ частково;
- ☐ ні.

Обґрунтування:

6. Потреба у подальших заходах

За результатами моніторингу встановлено:

- ☐ визначені заходи виконуються та залишаються актуальними;
- ☐ визначені заходи виконано та досягнуто очікуваних результатів;
- ☐ необхідно продовжити строк виконання окремих заходів;
- ☐ необхідно скоригувати окремі заходи;
- ☐ необхідно визначити додаткові заходи допомоги та підтримки;
- ☐ необхідно припинити окремі заходи у зв'язку з досягненням очікуваного результату;
- ☐ необхідний повторний розгляд випадку Комісією;
- ☐ потреби в подальших заходах немає.

Обґрунтування:

7. Пропозиції за результатами моніторингу

8. Подальший моніторинг

☐ Подальший моніторинг не потребується.

☐ Провести наступний моніторинг до «__» _____ 20__ року.

☐ Винести результати моніторингу на повторний розгляд Комісії.

Інше: _____

9. Особи, які здійснювали моніторинг:

Практичний психолог

(підпис)

Соціальний педагог

(підпис)

(підпис)

Дата оформлення форми: «__» _____ 20__ року.